

2015-10-23

Avdelningen för vård och omsorg
Elisabeth Melin

Motion 19 - Samordnande funktion i SKL för att få tillgång till information om potentiella familjehems historik

Beslut

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion 19 Samordnande funktion i SKL för att få tillgång till information om potentiella familjehems historik

Motionen

Björn T Nurhadi (SD), ombud för Blekinge län har i motion 19 föreslagit **att** Sveriges Kommuner och Landsting utreder möjligheten att införa en samordnande funktion i SKL för att medlemskommunerna enklare ska kunna få tillgång till relevant information om potentiella familjehems tidigare historik

Ett behov av en nationell samordningsinstans som kartlägger familjehem, familjehemsföretag samt dess huvudmän som av lika orsaker inte bedömts vara lämpliga eller som kanske till och med blivit frångagna barn vid tidigare tillfällen p.ga missförhållanden. SKL skulle kunna fylla en viktig samordnande funktion som skulle kunna skona många barn från onödigt lidande. Detta genom att SKL skulle tillhandahålla tillgänglig information för samtliga medlemskommuner om potentiella familjehem.

Styrelsen

Systematisk uppföljning av verksamheten är kärnan i det förbättringsarbete som socialnämnden är skyldig att bedriva.

En av socialtjänstens viktigaste uppgifter är att stödja och skydda barn och unga som far illa eller som riskerar att fara illa. Det är därför angeläget att det finns tillförlitliga system för att följa upp och utvärdera den sociala barn- och ungdomsvården.

Sedan 2011 driver SKL och regeringen en särskild satsning på att utveckla en evidensbaserad praktik inom socialtjänsten. I denna satsning ingår stöd till regionala utvecklingsledare inom den sociala barn- och ungdomsvården, kallad BoU-satsningen. Socialnämndens beslut och insatser inom den sociala barn- och ungdomsvården är av stor betydelse för berörda barn och unga, och för deras familjer. Insatserna kan vara av ingripande natur och spela en viktig roll för ett barns uppväxt och förutsättningar för resten av livet.

I syfte att bidra till ökad kvalitet inom den sociala barn- och ungdomsvården görs en särskild satsning på systematisk uppföljning och utvärdering av verksamheten.

För närvarande är detta arbete inriktat på att utveckla BBIC som system för systematisk uppföljning och utvärdering.

Stödja länen/kommunerna i att ta tillvara barns och ungas åsikter på ett systematiskt sätt så att deras åsikter kan användas i förbättringsarbetet. Stödja länen/kommunerna i att få ändamålsenliga och flexibla IT-stöd som det är lätt att dokumentera i och enkelt att få ut statistik ur.

I delbetänkandet av utredningen om tvångsvård för barn och unga ”Boende utanför det egna hemmet” finns i utredningens förslag bland annat lagstadgade krav på familjehems och jourhems lämplighet, obligatorisk registerkontroll, krav på genomgången grundläggande utbildning vilket innebär en ökad trygghet och säkerhet för placerade barn och unga. En del av förslagen innebär också en ökad tydlighet och rättssäkerhet i handläggningen.

Utredningens förslag om tillståndsplikt för enskild verksamhet som förmedlar familjehem och jourhem för barn till socialnämnder i förening med stöd och handledning till hemmen, stödboenden för personer mellan 16–20 år samt behandling i familj syftar till en trygg och säker samhällsvård för barn och unga.

Finns även förslag om statlig tillsyn av kommunernas familjehems och jourhemsverksamhet med syfte att öka kvaliteten och säkerheten generellt sett och dessutom göra det möjligt att följa denna verksamhet över tid.

Sveriges Kommuner och Landsting möjligheten att införa en samordnande funktion i SKL för att medlemskommunerna enklare ska kunna få tillgång till relevant information om potentiella familjehems tidigare historik kan inte genomföra med gällande lagstiftning gällande behandling av personuppgifter.

Samordnande funktion i SKL för att få tillgång till information om potentiella familjehems historik

Barn som av olika orsaker inte kan bo kvar med sina föräldrar hamnar under kommunens ansvar och beroende av anledning till detta placeras barnet ut på lämpligast ställe. I vissa fall kan det handla om HVB-hem och statliga institutioner, och ibland kan barnen sättas i familjehem, tidigare kallade fosterhem.

Det är naturligtvis en stor tragedi för barn att slitas upp från sina liv. I många fall är det på föräldrarnas egna initiativ som dess barn placeras. Det kan bero på att man inte känner att man har möjlighet att ge dem den trygghet, kärlek eller den tid som behövs för en sund uppväxt. Det kan också bero på personliga problem hos föräldern som exempelvis missbruk eller depression. För många är den naturliga tryggheten som en mamma och pappa ger sina barn en självklarhet, men det är långt ifrån alltid verklighet och idag placeras omkring 17 000 barn varje år i familjehem. Detta gör familjehem till den vanligaste placeringsformen.

I socialtjänstlagen står att läsa att "vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser ska vad som är bäst för barnet vara avgörande." Från och med år 2013 framgår också att "Socialnämnden ska se till att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden inom socialtjänstens verksamhet rörande barn och ungdom."

Vid familjehemsplaceringar är det vanligt att kommuner placerar barn på annan ort än den egna. Det förekommer avtal kommuner emellan vilket gör att man ofta har koll på aktuella familjehem där man gjort exempelvis djupintervjuer och begärt utdrag ur belastningsregistret. Många kommuner har rutiner för hur man agerar när ett nytt familjehem är aktuellt. Det kan handla om att man kontaktar kommunen där det aktuella familjehemmet ligger och vissa kontaktar även andra placeringskommuner vilka redan har barn i familjehemmet. Detta för att försäkra sig om att allt står rätt till.

Ett problem är att inte alla kommuner gör en adekvat utredning av nya familjehem och familjehemsföretag innan placering. Barn som kommer från kommuner med goda rutiner får större chans att slippa bli placerade i olämpliga familjehem än andra. Ett annat problem är att olämpliga familjehemsföretag kan flytta flera gånger och starta upp på nytt i olika kommuner i Sverige, vilket medför att socialtjänsten inte alltid har all information om dess historik, vilket medför att nya ansökningar ifrån dessa huvudmän kan gå igenom som leder till att man får barn placerade hos personer som kan vara direkt olämpliga. Dessa problem tydliggör ett behov av en nationell samordningsinstans som kartlägger familjehem, familjehemsföretag samt dess huvudmän som av olika orsaker inte bedömts vara lämpliga eller som kanske till och med blivit framtagna barn vid tidigare tillfällen p g a missförhållanden. Eftersom det inte alltid är brottsliga gärningar som är kriterier för att ett familjehem anses vara olämpligt, blir det för placerande kommuner omöjligt att alltid få vetskap om dess historia genom ett utdrag ur belastningsregistret.

Socialnämnder i enskilda kommuner kan omöjligt lösa dessa problem på egen hand trots att det står i lagen att man ska förebygga, upptäcka och åtgärda risker. Det är inte möjligt eftersom de "kryphål" som finns kräver en nationell övergripande helhetssyn för att kunna elimineras. Vi tror att SKL skulle kunna fylla en viktig samordnande funktion som skulle kunna skona många barn från onödigt lidande. Detta genom att handha tillgänglig information för samtliga medlemskommuner. Om inte de sekretessbelagda familjehemsakterna kan delas mellan kommuner och SKL, skulle lämplig information på annat sätt kunna delges.

SKL föreslås besluta:

att utreda möjligheten att införa en samordnande funktion i SKL för att medlemskommunerna enklare ska kunna få tillgång till relevant information om potentiella familjehems tidigare historik

Björn Tenland Nurhadi (SD), ombud för Blekinge län